

Fiiggetlen Hajduság

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:
halmaji BOR JÁNOS.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ára: Egynegyed évre
2 pengő. Vidéki előfizetőknek
2 pengő 50 fillér. — Lapzárta
szombaton délelőtti 10 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Hajduszoboszló, I. Rákóczy-ut
36. szám alatt, ahová a lapra
vonatkozó összes levelezések és
minden közlemények intézendők.

Hirdetések olvasó díjszabás mellett felvételnek: Kovács Kálmán „Bocskay“-könyvnyomdájában, Hajduszoboszló, Főter.

Horthy Miklós husz éve.

Aki részese lehetett annak az eseménynek, amely 1919. évi november hó 16-án játszódott le Budapesten, az élete egyik legszebb élményeként őrzi és lehetőleg, hűen akarja átadni az utána következőknek. A négyéves háború, a kettős forradalom és a nyomában megjelent román hadsereg szomorú emléke élő valóság volt azokban a szomorú novemberi napokban, amikor mindent eltapostak, ami magyar volt és kegyetlenül kigyomlázták a magyar lélekből azt a tudatot is, hogy ezeréves mult áll mögötte, amelynek nincsen egyetlen olyan perce sem, amelyért szégyenkezni kellene.

A porig alázott, megcsontott és meggyalázott magyarság térdre rogyottan és csak az isteni gondviselésbe vetett megingathatatlan hittel várta azt a férfit, aki megmentője és új életének megalapozója lesz.

November 16-án a fehérvári uton tünt fel maroknyi, tépett ruhájú, de annál acélosabb lelkű sereg, élén fehér lován Horthy Miklós altengernagy, az Osztrák-Magyar Monarchia hajóhadának utolsó főparancsnoka, aki kenderesi birtokán „Nem tudta nézni a fű növést“, mert megérezte, hogy nagy feladat előtt áll, amelyet isteni akarat következtében kell megoldania. Ma már csak ködös emlékként él bennünk annak a napnak a jelentősége, mert azóta Horthy Miklós fővezérsége és majdnem husz éves kormányzósága elvezetett bennünket Komáromba, Kassára és Ungvárra, a legendássá vált fehér paripa megjelenését azóta nemcsak a nagy képzelőerővel megáldott fiatalok, hanem leáldozni készülő napjukat váró öregek is akkora töretlen hittel várják, amekkora elegendő lesz az egykori Szent István-féle Magyarország vissza-szerzésére.

Ma már két évtized távlatából nyugodt lélekkel elmondhatjuk, hogy Horthy Miklós

adta vissza a nemzetnek az öntudatot, az ő lelkéből támadt és kisugárzott erő állította talpra a harmadára sorvasztott és életlehetőségeitől a legagyafurtabb módon megfosztott csonka országot, ma már mindenki azt vallja, hogy egy megingathatatlan pont körül jegecesedett ki az új világba beleilleszkedett Magyarország és ez a pont a magyar kormányzó. Minden nagy nemzetnek vannak az életében olyan sorsdöntő napok, amelyek évszázadokra határozzák meg jövődjét. Amelyik nemzetnek nem ad az Isten ezekben a válságos időkben vezért, azok könnyörtelenül elbuknak. Nekünk mindig megadatott az az isteni kegyelem, hogy sohasem maradt irányító csillag nélkül nemzetünk, mert mindig támadt közülünk valaki, aki megfogta a kezünket és kemény elszárással a történelmet csináló nemzetek határozottságával vitt bennünket azon az uton, amely a megkönnyebbülés és emberi élet felé vezet. Ha csak úgy felületesen ugrál át szemünk az ezeréves magyar történelmen, meglátja azokat a nagy magyarokat — Árpádot, Géza fejedelmet és fiát, Istvánt, IV. Bélát, az ujországalapítót, Nagy Lajost, a magyar világbirodalom megalapítóját és ércnél maradandóbb emlékü, kései utódját, Hunyadi Jánost, a keresztényiség egyik legnagyobb jellemét, Hunyadi Mátyást, a birodalmi álmok utolsó magyar álmódóját, Bocskay Istvánt, Bethlen Gábort, II. Rákóczi Ferencet, a Nagyságos Fejedelmet, Kossuth Lajost, Görgey Arturt és a többieket, akiknek sorát szemünk látára zárja be kormányzó urunk.

Most egy esztendeje vonult végig fehér paripáján Komárom és Kassa utcáin. Akkor mondta róla vitéz Imrédy Béla miniszterelnök azt a letörölhetetlen jelzöt, amely állandó kísérője maradt: Országgyarapító Horthy Miklós.

De a nagy feladat még nem fejeződött be. A husz évvel ez-

előtt férfikora delén lévő fővezér ma már két évtizeddel vállán viseli a magyar gondot és képviseli ugyanolyan átütő erővel a jobb jövőbe vetett hitet, mint azon a csatagos novemberi napon, amikor a budapesti Szent Geilért-szálló előtt először fogadta a főváros hódolatát és

először érezte meg a magyarság szíve dobbanását. A nagy munka nehezebbik részét elvégezte, mert lelket öntött nemzetébe és képessé tette arra, hogy nagy dolgokat cselekedjék.

Egy szívvel kérjük az Istent, engedje megérnie feladatának teljesítését.

Uj házelnökök.

A magyar belpolitikai élet néhány igen fontos posztján történtek helycserék. Ha ezek okát keressük, semmiesetre sem találjuk meg olyan mozzanatokban, amelyek a legkisebb irányváltást jelentenek akár belpolitikai életünkben, akár külpolitikai vonatkozásokban. Gazdaságpolitikánk és szociális vezérelveink szintén jól bevált elvek fejlesztési vonalán maradnak, főcélul tekintve mindig a népi igények kielégítését. Ne keressen tehát senki a lezajlott személyi helycserékben olyan rugókat, amelyek nem léteznek.

Az történt csupán, hogy a Gondviselés akarata elragadott közülünk egy kiváló nagy államférfiut, aki nehéz időkben, mint miniszterelnök, megelőzően, mint földmívelésügyi miniszter és miniszterelnökségi államtitkár oldott meg nemzete számára nagy jelentőségű problémákat s legutóbb, mint a képviselőház elnöke döntött ki a kéréselhetetlen halál folytán közülünk. Ez a férfi dr. Darányi Kálmán volt, akinek megüresedvén képviselőházi elnöki széke, oda új embert kellett választani.

A képviselőház bizalma pártokon felülemelkedni tudó, higgadt mérséklettel áthatott, kipróbált, tárgyilagosan gondolkodó személyiségek után kutatott. Alkotmányos életünk zavartalan folytatásának egyik fontos kelléke ugyanis az, hogy a tárgyalást vezető személy a bizalom letéteményese legyen. Nagyon fontos tehát az egész állami élet szempontjából az, hogy ki viseli alkotmányos életünk egyik legelső közjogi méltóságát, a Ház elnöki tisztjét.

A választás olyan férfira esett, aki hosszú ideig volt a Magyar Elet Pártjának elnöke, majd az igazságügyminiszteri székben több nagyjelentőségű időszerű problémát oldott meg. Ezek között olyanokat is, amelyek a gazdasági életbe mélyen belényulnak s széles magyar néprétegek ohaját elégítik ki. A quietá non movere elve nem érvényesülhetett már

egyed gazdasági vonatkozásban, így lett feladata az igazságügy-miniszternek olyan törvény kodifikálása, amely közmegelegedést szolgál. Tasnádi Nagy András ezeket a rendkívül nehéz és kényes feladatokat valóban a legkiválóbban oldotta meg. Személyét egyre jobban övezte nemcsak a bizalom és megbecsülés, de a bizalom is, amely egyik legfőbb tartozéka lett egyéniségének s juttatta oda, hogy amikor a képviselőház elnöki széke megürült, rajta kívül, ugyszólván, kombinációba se került más. És a választás helyesen történt, mert az elnöknek a lehetőség szerint legmesszebbmenően kell birnia még az ellentábor bizalmát is, amit úgy biztosít, ha működését feloldja minden pártszempont alól, az egyoldalúságot kerüli s magára nézve kötelező direktivaként állítja fel a pártatlanság szolgálatát.

Amikor Tasnádi Nagy András elmondotta bemutatkozó beszédét, maga is utalt ezekre a szempontokra, de hangsúlyozta, hogy a pártatlanság mégsem viheti őt soha a közönbösség és a hűvösség sokszor fagyasztó légióiba. De beszéde más vonatkozásában is veretes igazságokat tartalmazott. Ahogyan megfogalmazta a magyar parlamentarizmus értékelésének fogalmait, abban egyetértünk vele mindannyian. Mert, valóban, egyik legnagyobb kincsünket látjuk a parlamentarizmus gondolatában, amit évezredek történelmük politikai és közéleti fejlődése csiszolt ki olyanná, mint amilyen. Ha esetleg vannak hibái, azokat módunkban áll kiküszöbölni és így a parlamentarizmus szelleme, mint a nemzeti örendelkezési jog legfontosabb záloga, továbbra is töretlenül birtokunkban marad. Amikor erről a kérdésről tett említést az új házelnök, neveket sorolt fel a magyar történelemből, Pusztaszer magyar néperől beszélt, Szent Istvánt, Mátyás Királyt, Bocskay Istvánt, Rákóczi Ferencet, Széchenyi Istvánt, Kossuth Lajost, Deák Ferencet, stb.-t említette. Mind oly nevek, amelyek történelmünknek leg-

fontosabb alkatelemei. Emlékeztetett az ősi hagyományokra és figyelmeztető szóval intett azok tiszteletére. Az egész nemzet örömmel vette tudomásul a képviselőház döntését, hogy e nehéz időben megtalálta az elnöki szék számára azt a férfit, aki egyéniségéből fakadó jellemvonásainál fogva s főként kiváló készültségével e pozíció betöltésére a legalkalmasabb.

De őszinte örömet szerzett az is, hogy a megüresedett alelnöki székre szintén egy köztisztelő és szeretetben álló férfi került, Törs Tibor személyében. A magyar újságírói karnak, különös örömet nyújt az ő megválasztása, mert közülről való, akire büszkeséggel és tisztelettel tekintünk. Mögötte lelkes és puritan újságírói munka van és töretlen politikai mult.

Nagy megnyugvás az a közvélemény számára, hogy Darányi Kálmán elhalálása után a képviselőház fontos közjogi méltóságába olyan férfiak kerültek, akik örököndek a nemzet nagy kincsén, a parlamentáris alkotmányos rendszerrel s pártkötelekektől felszabadulva, elfogulatlan vezetői lettek annak a törvényhozói tanácskozásnak, amelynek munkáján fordul meg a nemzet sorsának boldogabbátétele.

Keresztyén erkölcs a közgazdaságban.

A magyar közgazdasági élet számos érdekes vonatkozása merült fel a kereskedelmi tárca költségvetési vitájában. Természetes, hogy amikor a kereskedelem és ipar terén is tulsúlyba jutott zsidóság visszaszorítását célzó zsidótörvény végrehajtása most folyik, erről szintén szó esett. A szónokok szenvedélytől mentesen tárgyalták a kérdést és arra kérték a kormányt, segítse elő hathatósan a keresztyén magyarságnak a közgazdasági életben való érvényesülését. Utaltak arra, hogy nem lehet kitenni a kezdő keresztyén kereskedőket és iparosokat az egyenlőtlen verseny veszélyének, mert egyenlőtlen lehet csak az a verseny, amelyben egyik oldalán áll a keresztyén kezdő magárahagyottan, a másikon pedig a kereskedelembe való beleszületettség, a családi és a szélesebbkörű faji szolidaritáson alapuló támogatottság. Példákra hivatkoztak, hogy a zsidó kereskedők és iparosok a zsidó nagykereskedőktől és gyárosoktól olcsóbban és hosszabblejárattal hitelre kapják az árut, mint a keresztyének. Természetes, hogy ilyen körülmények közt a hóna alá kell nyulni a keresztyén kezdőknek, de támogatni kell a régiéket is hitellel és áruhitellel.

Mindezeket a felmerült jogos kívánságokat honorálja a kormány. Varga József miniszter, aki nemrégén vette át a kereskedelmi tárca vezetését, hangsúlyozta, hogy a legfőbb feladatának tartja elősegíteni a keresztyén elemek előretörését a kereskedelmi pályán és megfelelő hitellel ellátni a kiskereskedőket. A képviselőház tagjainak tapsai közt jelentette ki a miniszter, hogy már az iskolában kell kezdeni a nevelést, hogy olyan magyar, keresztyén vallás-erkölcsű kereskedői nemzedék álljon szolgálatba, amelynek legfontosabb életcélja a köz

tos szolgálata. Az üléssteremben elhangzott tapsokhoz az egész magyarság csatlakozik és örömmel látja, hogy régi törekvését kívánja megvalósítani a tárca új gazdája.

A keresztyén kereskedelem megteremtését szolgálja a Nemzeti Önállósítási Alap is, amely átképzett diplomások és más értelmiségiek számára teszi lehetővé a kereskedelmi és ipari pályán való boldogulást. Az életben uton-utfélen találkozunk már olyan derék keresztyén fiatalokkal, akik állami kölcsönrel megnyitott üzletükben jól megállják helyüket. Szívesen hallottuk azokat az adatokat, amelyek azt bizonyítják, hogy a kereskedelmi és ipari életben máris számottevő ezeknek az ifjaknak a szerepe. A kereskedelemben 630, az ipari pályán pedig 520 olyan diplomás, vagy más értelmiségi átképzett boldogul, akik az Önállósítási Alap segítségével teremtettek maguknak egzisztenciát.

Nemcsak az érdekeltek, hanem mindazok, akik szívükön viselik a keresztyén magyarok boldogulását a közgazdasági életben, szívesen veszik tudomásul azt is, hogy a kiskereskedőket hitellel és áruhitellel is támogatják. Gondoskodás történik arról, hogy a fedezettel nem rendelkező kiskereskedők és kisiparosok is hitelhez jussanak. Erre a célra a költségvetésbe 2 millió 100 ezer pengőt állítottak be. A keresztyén kereskedők támogatását szolgálja az az intézkedés is, hogy a kereskedelmi minisztériumban külön osztályt szervezzenek, amely bürokráciamentesen, kizárólag az önálló kereskedők támogatásával foglalkozik. A kormány támogatja a szövetkezeteket, amelyeknek hivatását igen fontosnak tartja, de melléjük az önálló kereskedőket minél nagyobb számban kívánja látni.

A magyar közgazdasági életnek a mostani rendkívüli viszonyok közepette való fejlődését jelző adatokat is közölte a miniszter. Ilyenek többi közt: a telefon-előfizetők száma 13000-rel, a rádiózóké 70000-rel, a gépkocsitulajdonosoké 4000-rel emelkedett, a repülés terén majdnem megháromszorozódott tevékenységünk és nemcsak a terület-visszacsatolás, hanem a forgalom növekedése következtében is a postaalkalmazottak létszáma 2000-rel, a vasutasoké pedig 12000-rel emelkedett. Egyébként a kereskedelmi minisztériumban több olyan javaslat készül, amely a közgazdasági élet számára fontos. Ezek közt a javaslatok közt szerepel a kereskedelemnek képesítéshez kötése, az ipari munka vasárnapi szünete, a robbanóanyag egyedárúsága és a magánalkalmazottak szolgálati viszonyának szabályozása.

Magyarország egyik legjobb és legszebb gyártmányu

cserépkályháiból

érkezett egy waggonnal.

Rendkívül olcsó árak! Nagy választék!

Berak kályhát garantált Hardthmut és széntöltő rendszerre.

KRISCH kályhás-mester
Debrecen, Ispóty-tér 1. szám.
(Nagyállomásnál.) Telefon: 12-18.

Titkos

vágya mindenkinek, hogy egyszer vagyonhoz jusson. Ez a vágya könnyen teljesülhet, vegyen

államsorsjegyet

ennek segítségével könnyen juthat nagyobb pénzösszeghez — Ár: egész 3 P, fél 150 P. Főnyeremény

40,000 ar. P.
19,600 nyeremény 288,000 pengő értékben

Huzás dec. 5-én.

A sorsjegy kapható sorsjegyjárási-tóknál, valamint az összes dohány-tűzsdékben.

Lépésről-lépésre.

Irta: Vitéz dr. gróf TELEKI MIHÁLY m. kir. földművelésügyi miniszter.

Már a mezőgazdasági munkások öregségi biztosításáról szóló 1938. XII. törvénycikk megalkotásánál, képviselőházi tárgyalásánál, minden oldalról megnyilvánult az az óhaj, hogy necsak gazdasági munkásokról, hanem azok özvegyeiről is történjen gondoskodás. Magam is, mint képviselő, amikor felszóltam, első követelményként ezt állítottam oda. Örömmel tölt el most az a tudat, hogy, amit akkor, mint képviselő, követeltem, most, mint miniszter, meg tudom valósítani.

A gazdasági munkások özvegyei a súlyos munka következtében hamarabb törődnek el, hamarabb jutnak olyan állapotba, hogy róluk gondoskodni kell, mint igen sok más foglalkozásbeliek, ezen a helyzeten kíván a gazdasági munkások özvegyeinek járadékban részesítéséről most készülő törvénycikk segíteni. Ha ez az öregasszony özvegyesre jutott és munkabírásának ideje alatt nem tudott megfelelő vagyont szerezni, akkor teljes mértékben családjának, vagy a közületnek segítségére szorul. Nagyon jól tudjuk, hogy a gazdasági munkások, akiknek gyermekei, rendszerint, maguk is gazdasági munkások, a magyarság szempontjából, hála Istennek, legszaporább néprteg, ennek a rétegnek azonban szaporasága mellett igen súlyos gondot okoz, ha a gyermekeknek, gyakran, szüleikről is gondoskodniuk kell. A közületek, amelyeknek gyámoztatására az özvegyek, esetleg, rászorulnak, szintén nehéz helyzetben vannak, a kérdést tehát csakis a társadalombiztosítás útján és az egész összesség segítségével, a szolidaritás eszméjének a népbe és az egész társadalomba való beoltásával lehet megoldani.

Nagy hibája volt az 1938. XII. t.-c.-nek, hogy nem gondoskodott az özvegyekről. Egy pár példával akarom itt megmutatni, melyek azok a hibák, amelyeket ezzel a törvényjavaslattal korrigálni kívánok. A gazdasági munkások öregségi biztosításáról szóló törvény megállapítja, hogy a férfi, 65 éves kora után, járadékot kap; de ha előbb hal meg, például 64 éves korában, akkor az általa befizetett

összegnek, özvegye, semmi hasznát nem élvezi, legfeljebb temetkezési segélyt kap. Egyrészt ezen akarok ezzel a törvényjavaslattal változtatni. Másrészt méltányosnak és igazságosnak tartom, — és azt hiszem, ez mindenkinek a szemében igazságos — hogy a gazdasági munkavállalók által befizetett 20 fillérből, amelyeket tulajdonképpen nemcsak a férj fizet be, hanem az asszony is, mert ezt az összeget a legrövidebb életszükségletektől vonták el, az özvegy asszony is kaphasson, annakidején, valami járadékot.

Nagyon jól tudom és teljes mértékben átérzem, hogy a vagyon-talan gazdasági munkásság létbizonytalanságát, elsősorban, más eszközökkel, vagyonhoz, földhöz, a szegényebbeknek kis haszonbérlethez juttatásával lehet megszüntetni, de ugyanakkor gondoskodni kell arról is, hogy azoknak helyzetén, akik földhöz nem juthatnak, — hiszen annyi föld Magyarországon rendelkezésre nem áll, hogy mindenkinek juttathassunk — szociális biztosítással segíthessünk. A szociálpolitikát a földbirtokpolitikával egyenlő fontosságú intézménynek és politikai ténykedésnek tartom. Rá kell azonban mutatnom arra, hogy a szociálpolitikai problémákat lépésről-lépésre kell megoldani, a lakosság teherbíró-képességének és a közgazdasági helyzetnek megfelelően. Mert ha túl gyors tempóban oldjuk meg a szociális biztosítást, akkor visszaesés következhetik be, ami az alsóbb néposztályokban megrendítheti a szociális biztosításban való hitet. Franciaország gazdag állam és ott is a túl hirtelen bevezetett szociális intézkedéseket bizonyos mértékben vissza kellett fejleszteni.

Honvédelmi szolgáltatások.

A földművelésügyi minisztérium elrendelte, hogy a 3 éves kort betöltött lovakat december 1-ig be kell jelenteni. A bejelentési kötelezettség a honvédelmi lónyilvántartás céljait szolgálja.

A hadsereg háboru esetén nemcsak a kiképzett és tartalékban lévő embereket hívja be, hanem felhasználja feltöltésre a polgári életben használt lovakat és járműveket is. Hogy az országban hol és mennyi ló, vagy felhasználható jármű van, azt csak pontos és állandó ellenőrzéssel lehet nyilvántartani. E célból a honvédségnek minden járásban és megyében nyilvántartó szervei működnek. A honvédelmi törvény felhatalmazást ad a hadseregnek arra, hogy szükség esetén a polgárság lovait és járműveit igénybe vegye. Mivel pedig ezek nem midégyike kerül alkalomadtán behívásra, az igazságosság érdekében való, hogy a bejelentést kötelezővé tegyék és ezzel az aránylagos megterhelés lehetőségét elősegítsék. A bejelentést tehát nemcsak a honvédelem, hanem a gazdák érdekeit is szolgálja.

A hadseregnek nemcsak háboruban van szüksége a polgári társadalom ily irányú támogatására, hanem sokszor békében is. Így például nagyobb fegyvergyakorlatoknál, a csapatok állományát meghaladó szállításoknál, fuvarozásoknál stb.

A törvény nem ismerése folytán előfordul, hogy egyesek nem

tudják magukat e tekintetben mihez tartani. A honvédelmi törvény szerint mindenki köteles személy vagy teherszállításra alkalmas állatját, kerékpárját, fogatos, gép, vagy vízijárművét megfelelően felszerelve, üzembékes állapotban a hadseregnek használatra átadni.

Az igénybevétel alól csak a rendőrség, a posta, a hadiüzemek, a tüzoltók, az egészségügyi intézmények, a gáz és légvédelem céljait szolgáló lovak és járművek mentesek, valamint azok, melyek az állami, törvényhatósági és községi alkalmazottak, lelkészek, orvosok és állatorvosok részére hivatásuk teljesítésére szükségesek. (Személyenként azonban csak egy-egy ló, vagy jármű.)

A lovak közül nem veszi a hadsereg igénybe a méntelepek, ménesek és csikótelepek tenyészállatait, a köztenyésztésre alkalmasnak nyilvánított méneket, a törzskönyvezett I. a. osztályozású kancákat, a kizárólag verseny-célokra használt lovakat, a vemhes és szoptató kancákat és azokat a lovakat, amelyek állandóan bányákban a föld színe alatt dolgoznak, vagy amelyek betegek.

Minden egyéb ló, vagy jármű tehát szükség esetén a honvédelem érdekében berendelhető.

Ha a tulajdonos, vagy a jármű-kiszolgáló személyzete honvédelmi munkára kötelezett, (tehát 14-70 év közötti férfi, vagy nő) a járművek hajtatására, kezelésére, vagy az állatvezetésre személyesen is rendelkezésre tartozik állni, vagy maga helyett helyettesít állítani. Ha az illető nincsen honvédelmi munkára kötelezve, akkor a kocsist, állatvezetőt, sóffőrt a községi előjáróság (városokban a polgármester) rendeli ki.

A hadsereg az igénybevételi kérelmekkel rendszerint a polgári hatóságokhoz fordul. Sürgős esetben azonban közvetlenül az érintettekkel rendelkeznek.

A polgári társadalomnak, főleg a gazdáknak és az autótulajdonosoknak ezzel a törvénnyel tisztában kell lenni. Az ilyen hadseregnek szülő szolgáltatást, minden hazafias érzületű embernek háborúban is, békében is készséggel kell vállalni, azzal a büszke öntudattal, hogy ezzel is egy-egy követ ad ahhoz a pillérhez, amelyen az egész haza védelme nyugszik.

Két szoba, fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségek-ből álló lakás kiadó. Értekezhetni a megbízott Grósz Imrével lehet: Kigyó-utca 2. szám alatt.

A Banom-kertben eladó

a II. dűlőn 328 négyszögöl szőlő-föld sok termő gyümölcsfával. Értekezni lehet: Kovács Kálmán könyvnyomdájában, Horthy M.-ut 2.

A Kötelesen levő tanfiamon nagyobb mennyiségű magról keltetett, iskolában nevelt

3 éves akácfák eladók.

Érdeklődők megtekinthetik a helyszínen: Árva Ferenc tulajdonossal.

Dr. Tasnádi Nagy András a sajtó szabadságáról és kötelességéről.

Az országgyűlési sajtótudósítók szindikátusa kedden megjelent Tasnádi Nagy Andrásnál, a képviselőház újonnan megválasztott elnökénél, hogy hagyományos szokás szerint üdvözlője. Tóth László elnök üdvözlő beszédében utalt arra, hogy az újságíróknak ma fokozott felelősséggel és korlátozott munkalehetőséggel kell dolgozniuk. A parlamenti tudósítónak az a kötelessége, hogy igazat írjon és hiv. szellemben tudósítson. Elégtétellel állapítja meg, hogy a szindikátus egyetlen tagja sem vétett ez ellen a szabály ellen. A sajtó nem azt tiszteli, aki tulságosan kedves hozzá, hanem azt, aki megbecsüli munkáját, tiszteli szabadságát, támogatja függetlenségét.

Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést. Hangsúlyozta, hogy a sajtó jelentőségét, kiváló szolgálatait a nemzeti életben elismeri, természetesen ismeri a hibákat is. A sajtótól közéleti pályáján nem kapott agyondicsérést, igazságtalan kritikát sem, talán éppen ennek a következménye volt az, hogy a sajtó és a közötte levő viszony őszinte és becsületos volt.

— A sajtó — folytatta a házelnök — az a nemzeti tényező,

H I R E K.

A református templomban ma délelőtt 9 órakor újbóli urvacsozásokkal kapcsolatosan prédikált Demjén Ferenc lelkész, urvacsozói beszédet mond Bétkéy Lajos lelkész. Délután 2 órakor Loós András segéd elnök végzi az istentiszteletet. Délután 5 órakor az iskola emeleti nagyteremében tartandó vallásos összejövetelen írásmagyarozatot tart Bétkéy Lajos lelkész, szavalt Nahoczky Adrien IV. polgárista tanuló.

Horthy Miklós kormányzókat, az 1919. november 16-iki budapesti feledhetetlenül emlékezetes bevonulása huszadik évfordulója alkalmából csütörtökön az egész nemzet hódolattal ünnepelte. A kormány hódolatát gróf Teleki Pál miniszterelnök, a képviselőházét Tasnádi Nagy András házelnök, a felsőházét gróf Széchenyi Bertalan felsőházi elnök fejezte ki legfőbb Hadurunk előtt.

A képviselőház tovább folytatta a héten is a jövő évi állami költségvetés tárgyalását.

Hajdúvármegye november 13-iki törvényhatósági kisgyűlésén Lossonczy István főispán kegyeletos szavakkal emlékezett meg Darányi Kálmán elhunytáról és indítványára emlékéit és kiváló államférfiúi érdemeit megörökítették.

Házasságkötés. Mohácsy Gizella-Bella urleány és Máté Tóth Lajos Csatai máv. állomásfőnök Hajdusoboszlón nov. 12-én házasságot kötöttek. A házasságkötésen tanuk voltak Kóos Sándor Budapest, Szucsányi Sándor földbirtokos Kántorjánosi.

amely a legtöbb szolgálatot teheti, de a legnagyobb bajt is okozhatja, ha tévesen fogja fel kötelességét. Ezért igaz, hogy a sajtó akkor jó, ha szabad. Normális viszonyok között szabadnak is kell lennie, szabadon kell bírálót gyakorolnia, de lelkiismeretesen kell a kérdéseket tárgyalni és ezért normális időkben a sajtó, a kritika, a gondolat szabadsága mellett meg kell lenni azoknak az eszközöknek is, amelyekkel hatáskorosan és gyorsan lehet eljárni az eltévelyedésekkel szemben.

— A parlamenti tudósításnak különösen elsőrangúnak kell lennie. Itt még az sem elegendő, ha megállapíthatjuk, hogy a sajtó nem ír hamisat, vagy valótlan. A parlamenti tudósítónak hiven kell adni a tudósításokat, meg kell írni az igazat. Kritikát mindenhez lehet fűzni, de tényeket meghamisítani nem szabad. Tapasztalat alapján mondhatom, hogy ez a tisztos kar így fogja fel tökéletesen a parlamenti újságírók kötelességét, ezért meggyőződésem, hogy a közöttünk levő viszony jó lesz. Kérem jóindulatukat a nagy ügy számára is, amelyet közösen kell szolgálnunk.

Az üdvözlés után a képviselőház elnöke hosszasan elbeszélgetett az országgyűlési tudósítókkal.

Dr. Tasnádi Nagy András házelnök üdvözlése. A Magyar Élet Pártjának hajdusoboszlói szervezete november 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor népes szervezői értekezletet tartott László Béla vármegyei titkár és dr. vitéz Simon Árpád kir. közjegyző, kerületi titkár vezetésével. Lénárt András városi pártvezető bejelentette az értekezleten, hogy a képviselőház csaknem egyhangú lelkesedéssel a kerület országgyűlési képviselőjét, dr. Tasnádi Nagy Andrászt a Ház elnökévé választotta meg. A bejelentést kitörő örömmel fogadta az értekezlet és dr. Tasnádi Nagy András képviselőházi elnököt az alábbi távirattal üdvözlölte: „A Magyar Élet Párt hajdusoboszlói szervezeteinek értekezlete törhetetlen hűséggel és ragaszkodással köszönti Nagyméltóságodat abból az alkalomból, hogy az országgyűlés képviselőháza egyhangúan mondható bizalma a legnagyobb közjogi méltóságba emelte. Áldásos munkájára a jó Isten gazdag áldását kérjük. Vitéz Simon és Lénárt”. Az értekezlet ezután párt szervezeti ügyeket tárgyalta. Kimondták, hogy újabb párhelyiség bérlendő. Ezt az elnökség intézte el.

Lelkész meghívás. A hajdusoboszlói ref. presbitérium a múlt vasárnap tartott gyűlése Kovér Pál borsodmegyei lelkészt egyhangú határozattal, meghívta lelkészéül. Kovér Pál hajdusoboszlói német nyelvű tekintélyes családból született s minden valószínűség szerint az egyházközség közgyűlése is helyben hagyja a meghívást.

Márk Endre udvari tanácsos, Debrecen sz. kir. város egykori hirneves polgármestere 89 éves korában meghalt. Nagy részvétellel temették el. A megboldogult néhai Lengyel Imre hajdusoboszlói kir. táblai bíró, járásbíró elnök nővérét vette feleségül, de már az is régen meghalt.

Hajdusoboszló megyei város képviselőtestülete 1939. évi november hó 19. napján, ma délelőtt fél 11 órakor a város háza közgyűlési termében dr. Márton Gábor polgármester elnöke élén rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat:

1. Tiszakorkút község értesítése tesivérközséggé történt fogadásáról.
2. Polgármester bejelentése dr. Gáner Gyula galántai kir. közjegyző által a város szegény lakosai nyomorának enyhítésére adományozott 500 P-ről.
3. Előterjesztés a katonai szolgálatra bevonult városi állatorvos helyettesítésére, illetőleg a husvizsgálati teendők és az állatvásártéri szolgálat ellátására.
4. Polgármester bejelentése arról, hogy Hetey István városi főmérnököt a november 5-19-én tartandó közigazgatási továbbképző tanfolyamra kiküldötte.
5. Magyar Városok Országos Szövetsége megkeresése Vastagh György szobrászművész által megmintázott „Horty“-szobor egy példány megvásárlása iránt.
6. Foglalkozást közvetítő ipar gyakorlásáról szabályrendelet tervezet.
7. Polgármester az 1940. évi költségvetéseket beterjeszti. Előadó Madarász főtanácsos.

Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás. Az idei nagyszerű mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a jövő tavaszon megismétli. A rendezőbizottság már foglalkozott a kiállítás előkészületeivel. Vitéz Teleki Béla gróf főispán elnöki megnyitójában örömmel emlékezett meg arról, hogy a földművelésügyi kormány elsőrendű feladatának tekinti a magyar állattenyésztés fejlesztését és ennek szolgálatára a költségvetésben is nagyobb összeget biztosított. A bizottság Konkoly Thege Sándor dr. előterjesztése alapján úgy határozott, hogy a jövő évi kiállítás március 30-ától április 7-ig tartson. A kiállítás gerince ez alkalommal is a vásárral kapcsolatos tenyészállatkiállítás lesz. A jelentkezés határidejét a tenyészállatok csoportjában január 6-ára, a többi csoportoknál február 15-ére tűzte ki.

Karácsonyi segélyben részesülnek a vármegye kifizetésű tisztviselői és alkalmazottai. Az elmúlt esztendőben a vármegye tisztviselői és alkalmazottai jelentékeny karácsonyi segélyben részesültek. Az idei karácsonyi segélyezés kérdése hétfőn délelőtt került tárgyalásra a vármegyei kisgyűlésen. Dr. Uzonyi Barna főjegyző ismertette az alispáni előterjesztést, amelyben Rásó István alispán bejelentette, hogy a tisztviselők és alkalmazottak karácsonyi segélyét családvédelmi szempontból nem ellenzi, sőt helyenvalónak tartja a belügyminisztérium is. Így semmi akadálya nincs annak, hogy Hajdúvármegye a szokásos karácsonyi segélyezést most is végrehajtsa. Az előterjesztést a kisgyűlés tagjai szociális és családvédelmi szempontból szintén szükségesnek tartották és azt egyhangúlag elfogadták.

— **A hajduszoboszlói róm. kath. egyházközség** a Bocskay-utca 21. szám alatti Kulturházában november hó 25-ikén, szombaton este fél 8 órai kezdettel, jótékony u táncsal egybekötötti Katalin-napi teastélyi rendez. A teajegy ára 1 pengő. Kivánatra virslit is felszolgálnak, melynek adagja 40 fillér. Jó zenéről és italokról gondoskodva van.

— **A népösszeírást** november 19-26. napjain hajtják végre az egész ország területén.

— **A ref. egyházi választók** névjegyzéke november 30-ig közszemlére van kiteve a ref. gondnoki hivatalban, amely idő alatt bárki megtekintheti és ellene felszólalhat.

— **A Pesti Napló** után az Est is megszüntette további megjelenését. A régi liberális sajtó ereje veszendőbe jutott.

— **Véres rablómerénylet a vasuti állomás környékén.** Nagy Imre 26 éves hajduszoboszlói mérségtől vályogvető cigány katonai katonai szolgálatra akart bevonulni, e célból vasárnap átjött a szoboszlói vasuti állomásra, hogy innen induljon szolgálati helyére. Itt megismerkedett Marks József 20 év körüli szekszárdi illetőségű átutazóban levő cipészszegéddel. Az ismerkedés folyamán átvonultak a vasuti állomás melletti „Szeles” vendéglőbe. Ott Nagy Imre egyre-másra rendelt az italokat, sőt meg is vacsoráltak. A cigány észrevette, hogy új ismerősénél is pénz van, ezért sűrűn töltögette a Marks poharát, majd valami ürüggyel kicsapta az utcára. Beszélgetés közben eljutottak a Csatorna-szőlőskertig. Egyszer csak egy hosszupengéjű, éles zsebkést rántott elő és a gyanútlanul mellette haladó, mit sem sejtő Marks József torkába, gégejébe azzal három helyen borzalmas szurást ejtett rajta. Marks földre esett, hosszas időn át vérben feküdt a szántóföldek között. A hívő levegő némileg magához térítvén, valahogy elvászorgott az erdő és vasuti állomás felőli váltóházig. Csakhamar ott termelt az ügyeletes államrendőr, aki, miután Marks abszolút nem tudott beszélni, leíratta vele egy papírra a vele történeteket. Marks hü képet tudott adni a merénylő kinézéséről. Írásbeli vallomásában elmondta, hogy hat pengő volt nála a valószínűleg tartotta, hogy a Szelesbe tért vissza a merénylő. Az ügyes rendőr és a közben értesítést kapott csendőrs csakhamar megjelent a Szeles borzójában, ahol az adott személyleírás alapján Nagy Imre cigányt megtalálták s miután beismerő vallomást tett, elfogták, vasraverve a debreceni kir. ügyészségre szállították, ahol letartóztatták. Marks Józsefet a debreceni mentők a sebészeti klinika gégeosztályára szállították, ahol dr. Sipos László tanársegéd igen kitűnően sikerült szerencsés műtétet hajtott végre rajta, úgy hogy ha valami kedvezőtlen körülmény közbe nem jön, talán az életnek is megmenthető lesz.

— **Kétszáz vagon téli alma.** A földmívelésügyi miniszter az idei nagy télialmatermés jó értékesítésének előmozdítása céljából megbízást adott a Hangyának újabb 100 vagon, tehát a folyó idényben összesen 200 vagon téli alma felvásárlására. A Hangya elsősorban Kárpátján vásárol, de közbelép más helyeken is, ahol az árak indokolatlan alakulása következtében a termelői érdekek védelmére szükség mutatkozik.

— **A Soli Deo Glória diákszövetség** nov. 26-án este fél 7 órai kezdettel a ref. központi iskola emeleti nagytermében teastélyt rendez.

— **A székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság** felkéri az igen tisztelt közönséget, hogy aki a címére küldött állami sorsjegyet megtartja, annak árát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával, egyenlítsse ki. Aki a sorsjegyet nem kívánja megtartani, sziveskedjék azt a mellékelt portómentes választóriték felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az államsorsjáték jótékony célt szolgál s aki megtartani nem kívánt sorsjegyet nem küldi vissza, a jótékony célt károsítja meg. A sorsjegyek visszaküldése díjtalan.

— **Pályázat bírói állásra.** A hajduszoboszlói kir. járásbírósnál egy nyugdíjazás folytán megüresedett járásbírói állás betöltendő. A pályázati kérvényeket az illetékes helyre a járásbírósnak címkehez kell benyújtani.

— **Angalkönyvi hírek.** Házasság-kiáltások: Oláh Gyula és Szél Julianna, Cs. Nagy Máté és Barbócz Lidia, Rácz Lajos és Szilágyi Zsófia. Házasságot kötöttek: Máté Tóth Lajos és Mohácsi Gizella, Gáti József és Kapos Erzsébet, Dancs János és Szondi Erzsébet, Tóth Lajos és Földi Magdolna. Születések: Szűcs József fia József, Harangi József leánya Piroška, Magyar Lajos fia Lajos, Hüse Imre leánya Erzsébet, Vegh Lajos fia László. Halálozások: Harsányi István 60 éves, Fehér János 75 éves.

— **A vöröshagyma minimális termelői ára.** A hagymakivitel ellenőrzésére alakult bizottság folyó hó 17-én tartott ülésén a vöröshagyma minimális termelői árát folyó hó 18-tól kezdődően mázsánként 7-50 pengőben állapította meg. A foghagyma minimális termelői árában változás nincsen.

— **Szétosztották a svájci tenyészmarhákat.** A szarvasmarha-állomány minőségének fejlesztése és vérfelfrissítése érdekében a földmívelésügyi minisztérium az idén 40 vemhes üszőt vásárolt Svájcban. Az üszők a legkiválóbb svájci tenyésztőből származnak és minden tekintetben alkalmasak arra, hogy szarvasmarhatenyésztésünk továbbfejlesztését szolgálják. Közülük 30 darab főleg somogy- és sopronmegyei kisgazdák tulajdonába került.

Elárverezek

Hajduszoboszlón végrehajtást szenvedő Délkeleti tálalmasi tanyáján **1939. november 22-én délután 2 órakor** és folytatólag Kompár-háti tanyáján (debreceni határ) ugyanaznap délután 5 órakor 4040 pengőre becsült ingóságokat, u. m. buza, szekér, liba stb.

Hajduszoboszló, 1939. október hó 31.

ifj. Páll Ferenc sk. bírósági végrehajtó.

17389—1939.

Hirdetmény.

A m. kir. minisztérium 10.007—1939. M. E. sz. rendeletével Magyarország trianoni területén 1939. november 19—25-ig végrehajtandó népösszeírást rendelt el. Az összeírásnál az 1939. november 18-a és 19-e közötti éjféli állapotot kell alapul venni.

Az összeírás november 19-én — vasárnap — veszi kezdetét.

Az összeírás kiterjed:

a) az 1869. évi január hó 1. és az 1927. évi december hó 31. napja között született (12—70 éves) férfiak;

b) valamint az 1889. évi január hó 1. és az 1923. évi december hó 31. napja között született (16—50 éves) s a számlálóbiztosok részére kiadott kimutatásban felsorolt szak-képzettségű nők adatainak egyenkénti számbavételére és lakoházak szerinti váio összefoglalására;

c) továbbá a lakoházaknak és

d) lakoházankint a népesség többi részének a név és születési év feltüntetésével való kimutatására.

Az összeírást házról-házra és lakásról-lakásra járva az ecétra kinevezett számlálóbiztosok hajtják végre, akik ebben a működésükben, mint közhivatalnokok járnak el.

Az összeíráshoz szükséges adatokat mindenki szolgáltatni köteles. A szolgáltatott adatokat lehetőleg eredeti okmányokkal (születési anyakönyvi kivonat, iskolai bizonyítvány, cseledekönyv, katonai igazolványi lap, egyéb katonai okmányok és iratok, szakképzettség, tanult mesterségi, képesítési okirat; munkakönyv, segédlevél, ipari jogosítvány, ipari vagy bányászati szakiskolai végbizonyítvány) kell igazolni. A számlálóbiztos az okmányokkal igazolható adatokat mindig az okmányok alapján ellenőrzi. E cket az okmányokat mindenki tartozik kéznél tartani és a számlálóbiztos felszólítására felmutatni.

Aki tudva hamis, vagy valótlan adatokat vall be, vagy a beszo-gátatandó adatot, vagy az adatszolgáltatás érdekében kívánt felvilágosítást ismételt felszólítás ellenére a kitűzött határidőre igazolatlanul be nem szolgáltatja, illetőleg meg nem adja, vagy az adatok beszo-gáltatását megtagadja — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő. Pénzbüntetés tekintetében az 1928: X. t.-c. rendelkezései irányadók; a pénzbüntetés legmagasabb mértéke nyolcezer pengő.

Hajduszoboszló, 1939. nov. 14.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

2120—1939.

Adófizetés iránti hirdetmény.

Alulírott városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, akik a községi adókönyvben előírt és az 1933. évi VII. t.-c. 19. §-a értelmében esedékes adótervezéseiket e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt jelen hirdetmény közhírre tételétől számított 8 napon belül, vagyis november hó 23. napjáig annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indíthatni.

Hajduszoboszló, 1939. nov. 15.

Városi adóhivatal.

Riadó azonnali beköltözésre Körner Béla-utca 27. szám alatt 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló ház. Értekezni lehet: Sövényi Sándor tulajdonossal, az erdőben.

Hirdessen a „Független Hajduság”-ban.

17.008—1939

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter 60.000 eln. — 18—1939. sz. rendelkezései eirendelte a 10-es fogatos járművek összeírását. Evégből felhívom a város bel- és külterén lakó 10-es fogatos jármű tulajdonosokat, hogy lovaikat — esetleg tulajdonukban levő öszvéreket és kettős fogatu járműveiket f. hó 18-tól 30-ig a városháza emelet 5. sz. szobában okvetlen jelentsék be, hétköznap 8—2, a közbeeső két vasárnap pedig 9—12 óráig. A lovakat és öszvéreket korra tekintet nélkül, (tehát még a szopós csikókat is) nemük, koruk, színük és pontos ismeretőjelük, valamint nevük megjelölésével kell bejelenteni. A bejelentésnél tehát ezen adatok felől mindenki pontosan tájékozódva legyen.

Nyomatékosan figyelmeztetem a város lakosságát, hogy a bejelentésre csak 12 nap áll rendelkezésre s aki ezen idő alatt bejelentési kötelezettségének eleget nem tesz, vagy hamis adatot val be, a határidő lejártá után ellene a kihágási eljárás haldéktalanul folyamaiba tételük s két hónapig terjedő elzárással és 8000 P-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Hajduszoboszló, 1939. nov. 14.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

IRODALOM.

— **A medvebarlang titka** címen Kosáryné Réz Lola kis regénye jelenik meg hétről-hétre folytatásokban Az Én Ujságom hasábjain. Havas István, Laczkó Mária, S. Csengeri Ilona, Kondor László és mások írtak. Díjtalan mutatványszámot kívánatra bárkinek küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrásy-ut 16.

— **Erzsébetnapi látomás** címen irt Szegedi István szép verset a Magyar Lányok új számába. A kor-mányzó arcképe díszíti a címlapot. Kiváló írónők írásait találjuk az eleven, kedves ifjusági lap új számában. Díjtalan mutatványszámot kívánatra bárkinek küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrásy-ut 16.

— **Az irodalmi kereteken** messze túlnő az a díszes kiállítás, hatalmas Horthy könyv, amely a nemzeti hadsereg fővezére budapesti bevonulásának huszadik évfordulóján került a magyar olvasóközönség elé. A nagyjelentőségű műről, mely nemcsak az első magyar ember gazdag életének, hanem a legújabb magyar történelemnek is hatalmas, hiteles és fényes dokumentuma, az Uj Idők mai számában Zsigray Julianna irt színes, költői beszámoló. A lap gazdag tartalmából is kiemelkedik a belügyminiszter feleségének, vitéz Keresztes-Fischer Ferencnének nagyhatású cikke a magyar nő időszerű feladatairól. A szépirodalmi részt több hasznos és népszerű rovat egészíti ki. Díjtalan mutatványszámot bárkinek szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrásy-ut 16.

— **Mik a gyümölcsös őszi teendők?** Erre ad választ a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl még a kifizetődő almatermesztésről, a borseprő különböző feldolgozásáról, a gyümölcsös téli kezeléséről, az egérrágott gyümölcsfák megmentéséről, a cseresznye alanyainak a kiválasztásáról, az öntözött gyümölcsösökről, a patkányirtásról, a barnatörés bor kezeléséről stb.